

Pienet taloudet tarkastelussa pakkausmäärän kasvaessa

29.12.2025

Elintarvikepakkauksista keskusteltaessa huomio kiinnittyy usein materiaalivalintoihin ja kierrätykseen. Harvemmin keskustelua käydään siitä, paljonko elintarvikepakkauksia muodostuu erilaisissa kotitalouksissa. Seinäjoen ammattikorkeakoulussa toteutettu tutkimus (Närvä, Alarinta & Wirtanen, 2024) osoittaa, että erityisesti yhden hengen taloudet erottuvat pakkausten määrässä henkilöä kohden, mikä haastaa ajatuksen siitä, että ympäristökuormitus kasvaisi suoraviivaisesti kotitalouden koon mukana.

Seinäjoen ammattikorkeakoulun opiskelijatalouksia koskevassa tutkimuksessa (Närvä ym., 2024) seurattiin viikon ajan käytettyjen elintarvikepakkausten lukumäärää. Aineistossa oli mukana 432 kotitaloutta ja 890 henkilöä.

Yksinasuvat käyttävät eniten pakkauksia henkilöä kohden

Tulosten mukaan kotitalouksissa syntyi keskimäärin 22 elintarvikepakkausta henkilöä kohden viikossa. Yksin asuvilla määrä nousi yli 30 pakkaukseen viikossa, kun taas neljän hengen talouksissa jäätiin noin 16 pakkaukseen henkilöä kohden. Erot olivat tilastollisesti merkitseviä. Tulokset viittaavat mittakaavaetuun. Suuremmissa talouksissa tuotteita ostetaan useammin suuremmissa erissä ja jaetaan useamman henkilön kesken. Yksinasuvat puolestaan päätyvät herkemmin pienempiin pakkauskokoihin, mikä näkyy suoraan pakkausten määrässä, vaikka kokonaiskulutus ei välttämättä ole suurempaa.

Kaikki pakkaukset eivät päädy kiertoon

Tutkimuksessa toteutetun seurantaviikon aikana kotitalouksissa kertyi yhteensä 20 000 elintarvikepakkausta. Näistä noin 46 prosenttia ohjattiin materiaalikierrätykseen, 24 prosenttia panttijärjestelmään ja lähes kolmannes päätyi sekajätteeseen. Yhden hengen talouksissa sekajätteeseen päätyvien pakkausten osuus oli pienempi kuin suurissa talouksissa, mutta henkilöä kohden tarkasteltuna määrä oli silti suurempi. Havainnot osoittavat, ettei pelkkä kierrätysaktiivisuus ratkaise pakkausjätteen määrää. Vaikka lajittelu toimisi hyvin, suuri pakkausmäärä kasvattaa väistämättä ympäristökuormitusta.

Tulokset linjassa muun tutkimuksen kanssa

Havainto yhden hengen talouksien suhteellisesti suuresta pakkauskuormasta on linjassa aiempien eurooppalaisten tutkimusten kanssa. Eurostatin (2022) mukaan Suomessa syntyy yli 130 kiloa pakkausjätettä asukasta kohden vuodessa, mikä on enemmän kuin EU:ssa keskimäärin. Silvennoinen ym. (2022) tarkastelivat kotitalouksien ruokajätettä laajassa suomalaisessa aineistossa. Tutkimuksessa havaittiin, että elintarvikepakkausten osuus ruokajätteen kokonaismassasta oli vain noin 3–4 %, eikä pakkauksia juurikaan esiintynyt erilliskerätyssä biojätteessä. Tutkimus ei kuitenkaan analysoinut pakkausten määrää suhteessa kotitalouden kokoon.

Närvän ym. (2024) tutkimuksen uutuusarvo on siinä, että pakkausjätettä tarkastellaan kappalemäärinä pelkän painon sijaan. Tämä näkökulma tuo näkyviin arjen valintojen toistuvuuden sekä pienpakkausten keskeisen roolin pakkauskuorman muodostumisessa.

Mitä tästä seuraa?

Tulokset haastavat sekä kuluttajia että elintarvike- ja pakkausalaa. Kierrätyksen tehostaminen on tärkeää, mutta se ei yksin riitä, jos pakkausten määrä jatkaa kasvuaan. Erityisesti yksinasuvien määrän lisääntyessä olisi syytä pohtia, millaiset pakkausratkaisut ja annoskoot tukevat kestävää kulutusta ilman, että ruokahävikki samalla kasvaa.

Tutkimus nostaa esiin myös korkeakoulujen roolin arjen käytäntöihin vaikuttajina. Seurantaan osallistuneiden opiskelijoiden mukaan pakkausten laskeminen teki omasta kulutuksesta konkreettista ja auttoi tarkastelemaan omia valintoja aiempaa kriittisemmin (Närvä ym., 2024). Tämä viittaa siihen, että jo melko yksinkertaisilla pedagogisilla keinoilla voidaan tukea kestävämpiä arjen toimintatapoja.

Artikkeli on kirjoitettu osana Töysän Säästöpankkisäätiön rahoittamaa ”Ruokahävikki ja ruokapakkausten kierrätys opiskelijakotitalouksissa” -hanketta. Kirjoittajaryhmä on julkaissut useita tieteellisiä julkaisuja ruokahävikistä ja ruokapakkausten kierrätyksestä.

Jarmo Alarinta
DI, Koulutuspäällikkö
ORCID 0000-0002-0901-8472

SEAMK

Margit Närvä
TkT, yliopettaja
ORCID 0000-0002-4937-3938
SEAMK

Gun Wirtanen
TkT, Erityisasiantuntija, ruokaturvallisuus
ORCID 0000-0002-5134-647X
SEAMK

Lähteet

Närvä, M., Alarinta, J., & Wirtanen, G. (2024). The amount of food waste and food packages generated in various-sized households with university students. *International Journal of Sustainability in Higher Education, 25*(9), 128–136. https://doi.org/10.1108/IJSHE-05-2023-0179

Silvennoinen, K., Nisonen, S., & Katajajuuri, J.-M. (2022). Food waste amount, type, and climate impact in urban and suburban regions in Finnish households. *Journal of Cleaner Production, 378*, 134430. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2022.134430

Eurostat. (2022). *Packaging waste statistics*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Packaging_waste_statistics